

Observatoriu este de două ori în
septembra, Mercurea și Sambata.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu posta în lăințrulu monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său 11 franci. — Numeri singuratici se dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Nr. 99.

— Sibiu, Mercuri 10/22 Decembre. —

1880.

Abonamentu nou la „Observatoriulu”.

Diarju politicu, national-economicu si literariu:

pe anulu alu IV-lea

carele se incepe cu 1/13 Januariu 1881.

Apropiandu-se finea anului curent, deschidem prenumeratiune noua la diariu nostru, totu pe langa conditiunile cunoscute de mai inainte.

Pretiul de abonamentu este:

In lăințrulu monarhiei pe 12 luni 8 fl., pe 6 luni 4 fl. v. a.

In strainatate 22 franci pe 12 luni, 11 franci pe 6 luni, din cauza că de unu anu incóce porto in afara, in locu de a scadé, s'a mai adaosu cu $\frac{1}{3}$ din ce fusese pâna atunci.

In Sibiu pretiul este 3 fl. 50 cr. pe 6 luni; dusu la casa cu 50 cr. mai multu.

Fiindu-că nu ne convine a tiparí prea multe exemplarie de prisosu, rogamu pe dnii abonati, că se binevoiesca a inainta oo. adresa si pretiul pre cátu se pote mai curendu, ceea ce se pote mai usioru prin mandat (asemnatiuni) postali, de a dreptulu la redactiune in Sibiu. Piat'a mica Nr. 27.

Adressele se fia scrisa curat, cu caractere clare, si dupace statiunile de posta se inmultiescu mereu chiaru si pe la sate, in prea multe casuri este neconditionat necessariu a se insemna si comitatulu respectivu.

Resultatele osteneleloru nóstre de trei ani, le supunem cu conștiintia linistita la judecat'a acelorui lectori, carii nu'si pregetara a urmari activitatea nóstra dela inceputu si pâna astazi.

Redactiunea.

Unu unguru sinceru.

Daca sasii din Sibiu aflara, precum vediuram in Nr. precedent, unu unguru cu minte, in Ungaria,

la Presburg, noi aflaramu in Transilvani'a, la Clusiu, unu unguru sinceru, carele strimtoratu de inprejurari, spuse adeverulu intregu, celu puçinu in un'a din cestiunile de viétia.

D-lui T. in primulu din „Kelet“ Nr. 289 relevandu noulu spectacol scandaloșu intemplatu la Budapest'a din cauza teatrului nemtiescu, i pare fórte reu, că s'a facutu érasi atâta larma, apoi cu acésta ocasiune pe lângă ce observa si elu, că actiunea provoca totudeauna si ori unde reactiune, mai marturisesce inca si unele că acestea:

„Asia este, magiarisarea celorulalte popóra pentru noi (magiarii) este si remane o intrebare de viétia, existentia magiarilor este legata de aceea. Dara pressiunea ce facemu noi asupra celorulalte popóra, nu trebue se bata la ochi. Erau cu totulu alte mijloce de a ruiná, de ex. teatrulu nemtiescu, fără că se fia fostu lipsa de acésta alarmare si iritare a natiunei germane contra nóstra. Avemu noi mari probleme nationali, care ne placu, cu care sympathisam; dara nimeni in lume nu prinde vrabii batendu tobole. Trebuie se cumpamini prea bine mijlocele executarei (prea firesce, pe cele machiavellistice, perfide, satanice.)

Noi pâna acum amu inaintat frumosu intru magiarisarea altoru popóra, si trebue se marturisim că ne folosiram si de mijloce tari, pentru că unele mesuri luate ici coleta de către guvern, le-amu potea numi o severitate de tiranu (el nevezhetnök akár drákoi szigornak). Cu tóte acestea oper'a magiarisarei se potea continua fără nici o grija, in lînste neturburata, fără a provoca, fără a demonstra, cu mai bunu calculu, pentru că se nu provoce contrademonstratiuni, éra nu precum s'a intemplatu in B.-Pest'a cu acea sdrantia (rongyos) de teatru nemtiescu, că acum au revoltat contra nóstra pe tóta Germania.“

De ací incolo „sincerulu“ unguru mustra cu amaratiune pe toti aceia, carii cu persecutarea teatrului nemtiescu au iritatu preste mesura pe toti germanii, au revoltat intrég'a pressa periodica nemtiesca asupra magiarilor, au deschisu ochii nemtilor, că necum se se mai bucre de inaintarea magiarilor in cultura, dara se li se faca de ací inainte vrasmisi pentru totudeauna.

romana“ (An. V. 1880) intr'unu modu, in cătu creduram si noi că trebue se atragemu atențiunea lectorilor competenti in acésta materia asupra acelei disertatiuni erudite, prin reproducerea unei mici pati din trens'a, lasandu apoi, că istoricu de profesiune se se ocupe de ea intréga. Dn. Zottu incepandu dela Dispotu Voda, Melanchton, patriarchii Josofatu si Jerenia si teologii de Vittenberga serie:

„Principalul argumentu de care s'a servit si se servesc teologii catholici in polemic'a loru in ontra protestantilor, a fostu acesta: că protestantii, parsindu biseric'a de Rom'a căreia apartineau, s'a pusu afara de orice legatura cu biseric'a vechia, biseric'a aostolică, cea fondată de Christosu, căreia s'a promisu asistenția continua a santului duchu si afara din căre nu este mantuire. Protestantii au intielesu fórte bin tóta gravitatea acestui argumentu, si dejá Luther s'a servit de biseric'a orthodoxa spre alu combate. Elu a asit in biseric'a orthodoxa unu argumentu poternicu, că caracterulu de apostolicitate si catholicitate se pote gasi si afara din biseric'a de Rom'a. Ego, scriá Luther cătra Spalatin (la 26 Julie 1519), dupa deputatuna dela Lipsi'a, „Ego rursum opposui Graecos per miltos annos et antiquos patres, qui non fuissent sub Romani Pontificis potestate.“ Responsulu lui Luther era intr'adeveru fórte poternicu, in se numai in privintia pretensiunei esclusiva a catholicilor, că numai in biseric'a de Rom'a se afla biseric'a cea adeverala alui Christosu; dar acésta nu era de ajunsu. Protestantii treñia se respondia la obiectiunea ce li se facea, că ei sunt ἀπέραπος, adeca fără unu capu legitimu, si stau afara in biserică. Argumentul invocat de Luther numai atuci ar putea servi protestantilor pe deplinu, daca ei au stă in legatura cu acea biserică, pe care o declaru apostolica si catholica, spre a o opune pretensiunilor bisericiei din Rom'a. Eca dara interesulu ce a provocat incecarile protestantilor, de a se pune in relatiune cu biseric'a orthodoxa, despre care vomu vorbaci. Scopulu acestor incecarri n'a fostu ince, că protestantii se primésca dogmele bisericiei nóstre si se se

De ací mai la vale publicistulu magiaru se ocupa multu cu relatiunile amicabile ale monarhiei austro-unguresci cu imperiulu Germaniei si'i pasa tare de amicitia magiarilor cu nemtii, dicindu, că usioru este de ex. natiunei franceze si celei engleze a se certa si invrasmasi, că acelea potu prea bine fi un'a fără alt'a; dara ce face mic'a natiune magiara*) fără sprijinulu celei germane?

Se lasam in se grijile acestea publicistilor dela „Kelet“ et Comp.; datorinti'a nóstra patriotica este a ne margini ací numai la unele espectoratiuni de a le lui T., pentru că, de se mai pote, se'l scotem din ratacit'a parare.

T. sustine cu taria, că magiarisarea celorulalte popóra ar fi o intrebare de viétia, de existentia pentru natiunea magiara. Noi negam acésta in modu apodicticu, subscrim cuvintele d-lui Barcsak consiliariu reg. si vice-comite dela Presburg si afirmam cu aceiasi taria, că adeveratulu periculu de viétia pentru natiunea magiara stă tocma in acestea silintie fanatice de magiarisare, ori că se face aceea pe facia, prin mijloce drasesci, precum le numesce A., sau că se iau mesuri clandestine, machiavellistice, seducatórie, totu una, că ci nu voru trece doue generatiuni si resultatulu va fi tocma celu oppusu la celu asteptatul de partid'a d-lui Tisza, de a d-lui Kossuth si de a tuturor acelora, cari uita cu totulu, in care secolu traiescu, cu ce popóra au a face si cu ce poteri teribili de vietii nationali au a luptá.

T. invétia pe ai sei, că pressiunea ce facu ei asupra celorulalte popóra, nu trebue se bata la ochi, si că mesurile luate pâna acum pentru magiarisare, n'au alarmat pe nimeni, deci magiarisarea a si facut progresse frumose.

Acestorul ómeni li se pare că tóta lumea de prin pregiurulu loru stă totu numai din vreo 10 milioane de orbi si de surdo-muti, de cretini (guasiati), nauci si hebeuci. Apoi că nu este tocma asia, ci din contra, nu ne veti numi o singura

*) T. pune că magiarii ar fi 7 milioane, ministrul C. Tisza in toastulu seu de mai deunadi a disu 5-6, statisticii carii nu voru se mintia, dicu $5\frac{1}{2}$ milioane cu renegati cu totu.

unésca cu ea dupa cum li inputa, cu o bucuria malitiosa, canonicul Socoloviu, despre care vomu vorbí mai josu. Tint'a loru a fostu, din contra, a introduce doctrinele loru in biseric'a orthodoxa, a o protestantiza, dupa cum au si declarat'o pe urma in prefati'a corespondentiei „Acta et scripta“ etc.; dar pentru că se pote ajunge la acestu scopu, ei au cautat mai întaiu se faca pe orthodoxi a crede, că intre doctrinele bisericiei orthodoxe si ale celei protestante nu exista nici o deosebire esentiala.

Antaiulu contractu intre biseric'a protestanta si cea orthodoxa a avut locu in România, si anume in Moldov'a, prin mijlocirea vestitului aventurieru Despotu Voda, despre a carui viétia ne credem datori a dă ací ore-care notitie.

Intre aceia cari au luat parte la batal'a dela Coron'a in anulu 1533 a fostu si unu Heraclides, ai caruia parinti aveau titlulu de principi de Samos si Paros. Dupa terminarea resbelului, Heraclides a venit la imperatorele Carolu V in Belgia, unde i s'a aratat cuvenit'a onore, atât pentru demnitatea familiei sale, cătu si pentru meritele sale personale. In suit'a acestui principi se afla si unu grecu din Candi'a (séu din Samos), Jacobu Basilicu, unu jude de familia de josu, inse bine instruitu, cunoscetoriu a mai multor limbi, care se ocupase mai multi ani in Rom'a cu copiare de manuscrise. Prin intelligentia si cultur'a sa, precum si prin curagiul si spiritul seu intreprinditoriu, Jacobu a atrasu iubirea lui Heraclides asia de multu, in cătu acesta l'a adoptat si 'ia datu totu drepturile sale de mostenire asupra principatelor Paros si Samos. Imperatorulu insusi l'a numit Cavaleru si Palatinu, asia că Jacobu de acum inainte portă titlulu de: „Jacobus Heraclides Basilicus, Despota Sami, Marchio Pari, Eques auratus Caroli V et Comes Palatinus“ Jacobu a facut mai multe caletorii pe la diferitele curti si a luat parte la mai multe resbele, dar cu tóte acestea gasea timpu de a se occupa seriosu si cu scientia precum si cu teologia protestanta. Elu facuse cunoscinta cu mai multi din corifeii protestantilor, asia mai cu séma cu Me-

Foisiór'a „Observatoriului“.

Relatiunile intre Biseric'a orthodoxa si protestanta in secolulu alu 16-lea.

Pâna in dio'a de astazi mai audi pe calvinii nostrii unguri din Transilvani'a dicindu, fără a inrosi cătu de puçinu: „Ci că intre legea nóstra (reformata-magyar vallás) si intre legea neunita (orthodoxa-oláh vallás) nu este nici-o diferența alt'a, de cătu nisice ceremonii n'etrebuie, care le place valachilor si se tnu de ele că orbulu de gardu.“

Istori'a Transilvaniei scrisa asia, bine reu precum este ea, ne spune despre o multime de incercari ale calvinilor, ale principilor, dietelor, aristocratilor calvinesci, de a trage pe natiunea romanescă cătu de buna voia, cătu cu forța fizica si cu tóte mijlocele tiranice la legea calvinescă, prin introducerea de catechisme calvinesci, confiscarea averilor monastiresc, nimicirea jurisdictiunei mitropolitane, desfiintarea toturor episcopilor romanesci din Transilvani'a si Ungaria, calvinirea cătoruva protopopiate, ducerea tinerimei romane la scóle calvinesci, intocma precum se intempla si astazi in Orascul de inaintea ochilor clerului intregu. Istori'a Transilvaniei si a Moldovei ne mai spune căte ceva si despre incercarea calvinilor ardeleni de a trage la confessiunea calvinescă pe mitropolitul si pe episcopul Moldovei cu totu clerulu si poporul loru. Dara incercarile protestantilor din Germania si Elvetia de a strabate cu doctrinele loru si mai departe in Orientul, de a invită chiaru pe patriarchulu bisericiei celei mari orientale dela Constantinopole său Rom'a noua, că se adopte si elu cu toti grecii si cu celealte popóra orientali christiane, doctrinele heresielor lui Calvin si Melanchton, acestea erau pâna acum si mai puçinu cunoscute in publicul romanescu.

Sub titlu de mai susu dn. dr. Zottu tractédia acestu episod istoricu in fóia eclesiastica „Biseric'a orthodoxa

Ori-ce inserate, se platesc pe serie său linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare căte 7 cr., la a dou'a si a treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modul celu mai usioru prin assemnatuniile postei statului, addressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului.

„Observatoriulu“ in Sibiu.

mesura, mare mica, publica séu secreta, blanda séu draconica, luata nu numai de 14 ci tocma de 40 de ani spre scopulu magiarisarei, pentru că se nu fia cunoscuta exactu la celealte popóra. Din 10 milioane parechi de ochi si totu atátea de urechi, sunt prea de ajunsu că se afle si se scia unu milionu, pentru că magiarismulu se ajunga la resultatulu oppusu, pe care apostolii propagatori ai lui nu'l voiesc odata cu viéti'a. Tóte mesurile ne sunt cunoscute, toti agentii si factorii sunt sciuti, nici chiaru poruncile cu totulu secrete inpartite pe la unii bisericani n'au remasu ascunse de cătra atátea milioane de ochi. Propagandei magiare i merge cam că si celei muscalesci in Poloni'a russésca; polonii de si n'au functionari din sinulu loru, asta de tóte mesurile luate spre russificarea loru.

Tisza si partid'a sa tînu una, că fara magiarisare nu este asigurata integritatea statului si iti rodu urechile mereu cu „ide'a de statu ungurescu (mágyar állameszme.)“ Nici-o idea mai ratacita de cătu acésta, nici-una demintita mai multu prin istori'a popóraloru din toti seculii. Nu ne voru numí magiarii unu singuru statu, barbaru séu civilisatu, pentru a carui existentia se se fia pusu vreodata conditio sine qua non, unitatea limbei. Prin unitatea limbei a fostu representata de candu lumea, numai unitatea nationale a ori-carui poporu homogenu, éra nu unitatea statului. Unu statu numai cevasi bine organisatu are cu totulu alte fundamente si alti pilastrii, pe cari este elu asiediatu, éra unitatea limbei la formarea staturilor este ceva cu totulu esceptionale. Incepemu chiaru dela Ungari'a. Noue sute de ani nu a fostu nici vorba de unitatea limbei, ci numai de unu statu poliglottu, éra limb'a statului erá pâna eri un'a straina, mórta, latín'a. Daca Ungari'a cadiuse infricosiati la Mohaci, daca dupa aceea se prefacu in pasialicuri turcesci, o ar fi potutu óre scapá unitatea limbei? Nici-odata. Imperiulu austriacu se formase si consolidase fara nici-o unitate a limbei, pe sute de ani inainte, si astadi elu ar fi neasemenatu mai tare, daca nu aru fi batuti de Ddieu si germanii austriaci, că se tinda la unitatea limbei. Antic'a Grecia cu escelent'a sa unitate in limba, cum mai cadiuse de reu sub loviturele cumplite a le sabiloru scurte romane. Regatulu Poloniei se sfarmă cu tóta cultur'a si unitatea limbei sale. Din contra Elveti'a cu trei limbi, Belgi'a cu doue sunt staturi de modelu pentru tóta lumea. Imperiulu bulgarescu, statulu serbescu, mai tardi Romani'a cu tóta unitatea limbei loru, cum cadiusera de reu sub loviturele turcesci! Itali'a cu limb'a sa unica si classica, sfarmata si sfasiata in diece teritorie,

lanchtonu si Casparu Peucer, dupa cum se vede din epistol'a ce a adressatu in anulu 1555 Novembre cătra celu dintaiu, la care apoi acesta a respunsu in anulu urmatoriu.¹⁾ Melanchtonu avea o opiniune forte bune despre Jacobu, si dovd'a este recomandatiunea ce i'a datu cătra regele de Danemarca. „Elu este,“ scrie Malanchtonu regelui, „versatu in limb'a gréca si are destul de buna precepere pentru mathematica si inventiatur'a chrestina, si inclina spre biseric'a nostra. Si fiindu că elu possede bune testimonie despre originea sa si drepturile sale de mostenire, si are bune moravuri — căci eu nu l'am cunoscutu altfelu, de cătu că unu omu verace si onestu — i'am datu acésta scrisore spre marturia.“

In fine, dupa mai multe aventure, Jacobu a venit, in anulu 1561, Domnu alu Moldovei, cunoscutu sub numele de Despotu-voda.²⁾ Chiaru la inceputul scurtei sale domnii, Despotu-voda a datu pe facia inclinatiorale sale protestante. Elu a infintiatu in Cotnaru, orasius locuitu pe atunci mai multu de sasi si unguri, o scóla de inventatori protestanti, pe care'i chiamase Despotu-voda si intre cari era susu-numitulu Casparu Peucer, ginerele lui Melanchton; totu de odata elu a dotatul scól'a si cu o biblioteca. Elu silea pe copii moldovenilor se inventie in acésta scóla si intretinea chiaru mai multi copii cu propri'a sa chieluiéa. Apoi cu incetul a inceputu a atinge mai de aprópe biseric'a ortodoxa, criticandu pe preotii si ceremoniele bisericesci, si a infiintiatu in palatul seu o capela, unde se faceau servitiu divinu dupa principile sale luterane, si invitá si pe boeri se asiste. Aceste incercari, din ce in ce mai pronuntiate, de a introduce protestatismulu, au provocat naturalmente ingrijiri si nemultamiri din partea poporului, lucrurile inse au luat unu caracteru seriosu si amenintatoriu, candu Despotu-voda a voit se indeptedie mai multe abusuri si specialu a regulá cele de casatoria. Divortiurile se faceau cu asia mare usiunita, in cătu se gasiau multi in a treia séu chiaru a patr'a casatoria, fiind inca in viéti'a celealte femei din casatoriiile anterioare.

(Va urmá.)

¹⁾ Crusii, Turco-graecia p. 556. Corp. Reform. VIII, p. 674. 780.

²⁾ Despre despotu-Voda vedi afara de chronicile: Sommer, de vita Jacobi Despotae Moldavarum (o scriere forte rara); Gratianus, de Despota, Valachorum principie; Engel, Geschichte der Moldau IV, 2 pag. 196 urm Fr. Haase, Miscelan. philosoph. lib. III, p. 12.

devenise „unu conceptu numai geograficu,“ precum o numia betranulu principe Metternich in batjocura.

Vedeti dara, că „ide'a de statu si de integritatea statului“ este numai unu pretestu, bunu că se ametesci capetele ómenilor carii nu vedu dela nasulu loru mai departe. Nu veti castigá nimicu, ci veti perde nespusu de multu prin acésta propaganda de trei ori nefasta.

Transilvania.

— Sibiu, 21 Dec. In căte diece ani odata abia ni se intempla se avemu in acésta patria mun-tosa o érna asia blanda precum este acésta. Be-tranii nostrii intre alte regule de a le loru meteo-rologice si astronomice (fara a cunóisce acesti termeni grecesci) au una care tîne, că s. Nicolae*) candu vine, isi scutura barb'a, adeca ninge. Ei, bine, astadata avemu timpulu celu mai frumosu, fara ninsore si presté di chiaru fara inghiatii. Oile inca totu mai potu ámpla cătu puçinu la pascutu; dara vitele cornute si copitate sunt puse pe nutretiu de érna; economii inse voru scí a se pastrá pentru primăveră, că nu cumva se'i pacalésca Teodoru Tironu cu siepte cai pâna in raiu, séu chiaru si s. Georgie, care ucide balaurulu si in urm'a lui vinu furtunele.

Pana aci nu se audiá de fere selbatice, că-ci pe cătu nu e geru mare, isi mai afla predi prin paduri la iepuri si capriore, dara mai de curendu se scrie din cerculu Bradului in comitatulu Hunedórei, că lupii au inceputu se intre chiaru si dio'a mare prin curtile ómenilor si se rupa din vite. Ce se faca bietii locitorii? 12 fl. taxa pe anu pentru căte o pusica de venatu este unu tributu infricosiatiu, impusu curat in favórea fereleloru carnivóre. Se totu vorbesce de venatori ex officio; dara pare că ferele aru avea si ele spioni pe la residentiele prefectureloru, că se afle candu esu domnii la venatu si se se retraga pe unde sciu numai ele. Dau-nele cauzate de lupi, ursi, vulpi se urca la sute de mii pe anu. Daca poporulu ar mai scuturá ceva din indolentia, ar face că mai de multu si precum facu pâna in dio'a de astadi in Romani'a, garduri, forma de micu labirintu angustu si inaltisoru asia, că lupulu se pôta intrá, dara se nu se pôta intórce spre a esí, éra in mijlocu punu unu hoitu, ori mai bine purcelu séu gâsca, că se strige. Lupulu prinsu asia ilu tóca in capu cu maciuci, séu ilu ucidu cu lance ori cu furca de feru. Altii facu grópa si in aceea punu gâsc'a ori purcelulu. Asia se face in Russi'a, inainte in Turci'a, pe candu crestiniloru nu le erá permis u portá arme.

Domnule redactoru!

Clubulu alegatoriloru romani din municipiulu Turda-Ariesiu s'a constituitu in 11 Novembre a. c. Alegtorii romani din acestu municipiu sunt rogati prin acésta a cercetá cătu mai desu intrunirile clubului cari se tînu regulatu de trei ori pe septembra: sambat'a, dominec'a si mercurea dupa amédi.

Localitatile clubului se afla in otelulu „la Coróna“ in piati'a Turdei.

Rogandu-ve se binevoiti a dá locu acestui anuntu in colónele diariului ce redactati, sunt

Turd'a, 18 Decembre 1880.

Cu tóta stim'a

Dr. J. Ratiu.

Ungaria.

— B.-Pest'a. Inainte de a se prorogá diet'a până dupa serbatorile gregoriane, se mai dedera in ébatere căteva legi mai totu fiscale, inpositi, taxe accise, timbru etc. Intr'aceea deficitulu se consatá frumuselu preste 40 de milioane, altii inse ilu redicu dupa unu calculu estraordinariu, la 89 milioane.

O comisiune se occupa cu planulu de a infiniá si in Ungari'a, precum e in Transilvani'a si in statulu Austriei, regimenter de gendarmi, in locul corporul de panduri, carii nu sunt in stare dea sustinea nicairi securitatea publica. Generatinea nostra mai vechia isi pote aduce prea bine ainte, din 1861 cu căta mania siurgia au fostu dpartata trup'a austriaca de gendarmi din totu cprinsulu Ungariei, si cum s'au restauratu vechi'a institutiune nationale de panduri si haiduci a persecutorii loru; cum inse totu in acelui nu aici in Transilvani'a, gubernulu din Clusiu rogase pe monarchu, că se nu scóta regimentulu de gendarmi, ci se'l lase acilea, spre a insuflá româ-

*) Sânt-Nicóra i dice poporulu.

niloru respectu se nu cutedie a se scolá contra unguriloru, cum inse totu atunci s'au rogatu si romanii prin deputatiunile loru trimise la Vien'a, că imperatulu se nu scóta nici pe gendarmi din acésta tiéra, se lase si garnisóné mai tari din armata, că de nu, ungurii cu secui érasi voru rebelá si voru face mare nevoia romaniloru, silindu'i se se apere. Asia a remas aci regimentulu de gendarmi, si este prea bine că a remas.

Vien'a. Egoismulu pedepsitu.

Locitorii Vienei o patira, precum o meritasera de multu pentru gretiosulu loru egoismu si anume astadata intr'o afacere din cele mai delicate. Vorb'a este despre casatorii'a archiducelui Rudolfu principe de coróna. De si provinciali simplii precum suntemu noi, totusi ne potem face óresicare idea despre maretiele preparative de nunta, că si de estraordinarie spese. Fetiouru de imperatu, herede alu corónelor, parintelui seu, voi'a si dorint'a sa, că si a parintiloru erá, că cu acea oca-siune de festivitate se verse intre poporu bani cu sutele de mii, inse pe labore, pe marfi, pe totu feliulu de obiecte, necessarie si de lucsu. Ce se intempla inse! S'au aflatu cu cale că se se comande si dela Parisu unele lucruri, mai alesu de lucsu, de o elegantia rara si cum se mai dice, de acelea ce au Chic, precum se potu produce numai in Franci'a. Audiendu acésta unii si altii din fabricantii interessati, avura inpertinenti'a se inpute curtiei imperiale si exagerandu sum'a, iritara pe poporatiune intru atáta, cătu municipalitatea (primari'a, Bürgermeisteramt) alunecă a convoca consiliulu municipale, dupa aceea primariulu alegà pe la marsialii si intendenții curtiei, că se afle de starea lucrului. Intr'aceea capital'a inca luase me-suri preparative cu 2—3 luni inainte, spre a'si arata, vedi, iubirea si respectulu homagiale cătra august'a familia domnitória; intre altele se decisese a se dá unu balu atátu de bogatu si splendidu, precum dóra nu s'a mai vediutu niciodata in Vien'a.

Pre cătu nu ar fi alunecatu poporulu la es-pressiuni inpertinenti, a inplinitu lips'a o parte din press'a Vienei, cunoscuta de nerusinata. In fine primariulu deschise in una de dile siedinti'a represen-tativa cercetata de cei mai multi membrii, plini de curiositate că se asculte unu raportu in cestiunea susu atinsa. Pre candu se citea raportulu, dn. primariu dr. jur. Newald fu chiamatu intr'o can-cellaria, de unde se intórse curendu cu o scrisore in mana, si elu palidu că cér'a. Dr. Mauthner cere cuventu că se intre in desbatere. „Nu e desbatere, am se ve citescu o scrisore dela dn. ministru-presediente“, fu respunsulu.

Ce ce? Ministru, ministru? Crestini si evrei saru dela locurile loru, că se asculte coprinsulu scrisorei. Si care este acela? Maiestatea Sa declară in numele seu si alu fiului seu (că mire), că dupa căte s'au vorbitu, comentatu si cercetatu pâna acum... nu accepta invitarea la balulu ce voiesce se dea capital'a in onórea familiei domnitória si a tinerei parechi, nu, ci le dă consiliulu, că sumele destinate pentru acelui scopu se le impartia la saraciea din Vien'a, pentru care mai dă si Mai. Sa cu august'a Sa consórtia imperatésa doue-dieci de mii, éra M. S. imp. Rudolfu alte 20,000 fl. totu la classea saraciloru din capitala.

La audirea acelei scrisori, de ar fi trasnitu in sala si ar fi lovitu pe cătiva, mai mare spaima nu'si pote imaginá nimeni. Unii remasera cu gurile cascade si cu ochii cătu cepele, altii nu se poteau sculá de pre banci, cătiva strigara se mai audia odata, că-ci nu'si crediusera urechiloru. De căteva ori o citira. De unde se mai pôta lucrá ceva; dupace se formara in diverse grupe, in fine o luara care incatru, cu nasuri că nisice crastaveti bulgaresci. Na, v'a trebuitu afrontu? ilu aveti baiati resfatati cu milioanele dela locitorii monarchiei intregi. Generatiune ingrata si nerusinata; ea nu se satură de colossalulu avantagiu ce'l are fiindu capitala a imperiului, mai cutédia se impuna chiaru familiei domnitória ceea ce nu sufere nici celu mai simplu cetatién, că se nu cumpere ce'i trebue de acolo de unde'i place lui. Impertinenti'a fabricantiloru ese cu atátu mai urita dupace se scie curat, că li se dedese de lucru din partea curtiei cu sutele de mii. Mai e de sciutu, că curtea imperiala platesce tóte lucrurile forte splendidu, numai că se ajute pe locitorii. Asia le trebue la toti ómenii cu frunte de feru. Pentru 30 sau 40 mii suma ce mergea la Paris, cei din Vien'a au se pérdă acuma milionulu. Ce lucsu erá se se desvólte la acelu balu

ce principese, comtese, bancarese bogate eră se verse la bani in tōte partile, care acuma au se remana in cassa.

R o m a n i a .

Respusulu camerei la discursulu tronului.

D. M. Ferichide, raportorulu comisiunie i sarcinat cu redactarea proiectului de respunsu la mesagiul tronului, a datu cetire urmatorului proiect de adresa :

Mari'a Ta !

Adunarea deputatilor este fericita de cāte-ori pōte se esprime din nou Altetiei Vōstre Regale sentimentele de devotamentu si de iubire ale tierei. Astadi isi inpliesce acēsta inalta datoria, aducēndu totuodata tributulu recunoscintie sale Altetiei Vōstre Regale, si Altetiei Sale Regale, prea iubit'a nōstra Suverana, pentru marele faptu alu regularei succesiunie tronului, prin carea se consolidēdā insasi bas'a constituirei politice a Romaniei.

Adunarea a luatu actu de acceptiunea dispozitiunilor din Constitutiunea nōstra, privitorie la succesiunea tronului, de cātra Altet'a Sa Regala, Augustulu parinte, si de Altetiele Loru, augustii frati ai Mariei Vōstre Regale; a luatu actu asemenea de renuntiare facuta de Altet'a Sa principele Leopoldu, renuntare prin care dreptulu eventual de succesiune se transmite filor lui.

Tiér'a intréga inpartasiese sentimentele nōstre de adenca recunoscintia pentru Altet'a Vōstra Regala, pentru Altetiele Loru principii ai augustei Vōstre familii, pentru Altet'a Sa Regala Dōmn'a, care prin cea mai nobila abnegatiune a manifestatu patriotic'a sa dorintia de a dobandi pentru Romani'a definitiv'a stabilitate trebuitore desvoltarei ei.

Romani'a, astadi recunoscuta cā statu independente de tōte poterile, va intrebuintā energi'a si activitatea sa la desvoltarea sa interna. Silintele ei, aplicate la acēsta opera de progresu, legata de interesulu Europei intregi, voru intarí si mai multu bunele sentimente, pe care le-a inspirat in afara. Suntemu fericiti cā ne vedem ajutati in lucrarea nōstra de manifestarea increderei si a sympathiei toturorui poterilor.

Vomu studiá cu atentiune tractatele si convintiunile inchialete de guvern, care ni se voru presentá.

Regulamentarea libertatiei navigatiunei pe Dunarea de josu, fiindu prin natur'a ei o cestiune politica totuodata, representatiunea nationala primesce cu bucuria si incredere asigurarea ce Altet'a Vōstra Regala dati tierei, cā interesele cele mari ale Romaniei pe acestu fluviu voru fi mantinute si aparate in perfectu acordu si cu textele tractatelor, si cu drepturile ei de statu riveranu independentu.

Ne vomu grabi, Mari'a Ta, se respundem cu apelului ce faceti representatiunei nationale, cā se consacramu totu timpulu nostru inbunatirilor interne urgentu reclamate.

In partea administrativa, organisiunea comunelor si a judetielor, conditiunea diferitilor functionari, tocmele agricole, voru fi obiectulu unui studiu seriosu.

Cu ocasiunea votarei budgetului ne vomu inspirā de acelasi spiritu de economia bine intielésa, care au adusu o inbunatire atātu de insemnata in finantiele statului si in creditulu tierei. Vomu fericiti se amelioramu óre-cum legile nōstre finanziare, in adastarea momentului, candu vomu potea modifica intr'unu modu mai echitabilu insasi asiediarea inpositelor.

Adunarea nu va refusá nici-unu sacrificiu pentru desvoltarea instructiunei publice. Ea va studiá cu seriositate proiectele care i se voru presentá in acēsta materia. Camer'a inse este convinsa, cā progresulu, in tōte servitiele publice, stă mai puçinu in facere de legi noue, de cātu in intielépt'a apli care aceloru in fintia. Ea va cautā mai cu osebire mijlocele de a asigurā formarea unui personal didacticu capabilu si de ajunsu pentru numerosele lipsuri ce esista.

In cātu privesce justiti'a, ne vomu asociá la mesurile cari ni se voru propune pentru a ajunge intr'unu modu potrivit cu situatiunea nōstra actuala, la deplin'a independentia a magistraturei.

Pe terenulu economicu vomu dā concursulu nostru celu mai energetic pentru continuarea operei inceputa. Diferitele cestiuni relative la administrarea cailor nōstre ferate, la complectarea retielelor de siosele, la amenajarea porturilor, la exploatarea minelor, la conservarea padurilor, la crearea unor institute de creditu pentru agricultura voru fi obiectulu preocupatiunilor si lucrarilor nōstre de catpetenia.

Adunarea, mandra de progresele dilnice realizate in armata, scutul demnitatiei tierei, se va uni cu mesurile propuse, in proportiune cu resursele nōstre, pentru a urmā inbunatatirea si organizatiunea ei deseversita.

Vedem u bucuria nou'a provincie romana de preste Dunare pe o cale de prosperare, vomu cautā mesurile destinate a asigurā mersulu ei inainte, intre care, in prim'a linia, este regularea cestiuniei proprietathei fonciare.

Tiér'a intréga, Mari'a Ta, este patrunsa de aceiasi patriotica vointia; ea are conștiintia si de drepturile si de indatoririle ei; ea e convinsa, cā precum sub gloriós'a conducere a Altetiei Vōstre Regale, a strabatutu in trecutu timpuri grele cu successu, totu asemenea si in viitoru, pe terenulu pacificu alu desvoltarei ei interne, va ajunge, cu Altet'a Vōstra Regala, la dobandirea frumoselor resultate ce ne aratati. Plina de respectu si de devotamentu pentru augustii sei suverani, ea se unește cu reprezentantii sei din adunarea deputatilor in urarile ce facem.

Se traiesci Mari'a Ta.

Se traiésca Altet'a Sa Regala Dōmn'a.

Se traiésca Romani'a.

Raportor, M. Ferechide.

(La atentatu.) Cutitulu de injunghiatu, ridicatu de cātra indracitulu asasinu Ivan Petrariu asupra vietiei dlui Ioanu Brateanu, ori-că a fostu elu rapeditu numai din voint'a unui individu privatu, ori dupa decisiunea luata de cātra vreo societate secreta, sau chiaru de vreo partida politica, insetata de resbunare, in ori-ce casu atentatulu este de o importantia atātu politica, cātu si mai virtosu sociala, si de o natura, cā in urmarea lui se ni se deschida o privire fiorosă in lainsrulu aceloru classe de ómeni, cari pe langa ce ducu o viétia din cele mai abiecte si desfrenate, cā totu atātea existentie catilinarie, otravite de o lectura scōsa din latrinele Parisului, Berlinului, Petersburghui, Vienei, voru se aplice ideile perverse in Romani'a, unde acelea n'au si nu potu se aiba altu terenu, decătu numai imaginatu de fantasi'a loru cea ametita. Si fiindcă idei de acestea se propaga astadi in tōte partile, este necessariu cā se cunoscemu cu totii antecedentile atentatului se'i urmarim si consecintele, la care vomu luă in ajutoriu cele mai de frunte organe de publicitate din Romani'a si asia astadi vomu continuă cu espectoratiunile diariului „Pressa“.

„Antecedentiele“ tentatorelui sunt din cele mai rele: cercatu de justitia, dupa ce a fugit u cā professoru de gimnasiu cu renumerariele colegilor sei, acestu miserabilu traiā o viatia de cafenea.

Lucru curiosu, se dice cā elu fu numitu, sunt cāteva dile, intr'unu micu postu la ministeriulu de finantie chiaru de d. Brateanu, care nu cunoscea trecutulu acestui omu perduto in vitii.

Intaritatu de nemultumitii, cari punu o mare esageratiune in plangerile loru, si facēndu se dice, parte dintr'o banda de desnadajduit, demna de densulu, acestu nemernicu ajunsese la o esaltare febrila, care i luă usulu facultatilor mintale si ilu inpinse a atenta chiaru la viet'a bine-faceturui seu.

Atentatulu de aséra destépta in ânim'a nōstra nisce vii si seriōse ingrijiri, si provoca in spiritulu toturorui temeri grave asupra viitorului societatiei nōstre: elu resuma o situatiune si este espressiunea fidela a bōlei morale, care bantue cāteva capete stricate din tiér'a nōstra.

Poporulu romanu, atātu de blandu si cu moraluri asia de dulci, inaugurédia fōrte tristu, voru dice unii, eră noue in care a intratu. Noi vomu protesta contra unei asemenea acusatiuni, cā-ci marea majoritate, potemu dice, mai unanimitatea Romanilor, conserva acelu caracteru traditionalu de blandetie si de amenitate. Din fericire, numai cāteva capete seci, cari se grabescu a maimutia si in acestu casu lapidaturile Europei, sunt atinse de bōla fanatismului politicu. La noi s'au vediutu in doue trei rinduri ómeni desnadajduit, recurgēndu la mijloce violente, cā se'si resbune contra ministrilor care i-au destituitu, dara ei intrebuintau bastonulu seu vreunu altu instrumentu de lemn, care nu da mórtea.

Amu avutu numai unu asasinatu politicu in persón'a reposatului Barbu Catargiu; dar, dupa cāte se scie, elu s'a sevērsitu de unu strainu.* Man'a romanului nu s'a scaldatu niciodata in sange

pentru cestiuni politice, constatam cā acestu faptu cu fericire. Eri pentru prim'a óra s'a vediutu unu romanu destulu de degradat, pentru cā se armeze bračiul seu cu unu cutit contra primului ministru.

Tentativ'a de asasinatu din sér'a trecuta contiene in sine unu avertismentu si unu mare invenitamentu. Ea este resultatulu fatalu, pe de o parte alu ideilor politice false si pericolose, ce au petrusu din nenorocire si la noi din deosebitele parti ale Europei, era pe de alta parte alu relei directiuni ce s'a datu pāna acum instructiunei publice si private, si care a produs o catastome fōrte insemnata de aspiranti la functiuni, o mare si teribila plaga pentru societatea nōstra.

Avem profund'a convingere, cā acēsta bōla este vindecabila, si cā nisce asemenea tentative odiōse, care inspira o legitima indignatiune toturorū ómenilor de bine din veri ce partida, nu voru desonorata pe viitoru bun'a reputatiune a nēmului romanescu.

Se lucramu dar cu totii, se lucramu cu energia si perseverantia sub conducerea acestei mari idei si vomu reusi negresit u atinge scopulu ce ne propunem.

D. primu-ministru, mai multu de cātu orice, este interessat u se obtiné acestu bunu resultatu. Faca cerulu cā acēsta lucrare a nōstra a toturorū, se fia incununata cu succesu!

Orsini si complicii sei fanatici au atentatul la viéti'a lui Napoleon III, pe care ilu credeau contrariu emanciparii Italiei. Ei fura trimisi la esafodu, dar generosulu imperatu profită de acelu avertismentu si lucră la reinvierea poporului italiano!“

— (Despre atentatu.) Investigatiunea seu cum se dice in Romani'a, instructiunea se face si nōpte prin politia, procurori si judecatori; pāna acum inse ne este preste potintia a ne informă exactu din atātea variante cāte aducu diariile din capitala. Investigatiunea e strictu secreta, dara totu transpira cāte ceva in publicu din spus'a unor individu arestat si éras liberali, cum si dela unii martori ascultati. Ni se pare cā o corespondentia privata din 5/17 Dec. ar coprinde sciri destulu de sigure pentru cā se merite a le comunică si publicului nostru cu atātu mai virtosu, cā multi parinti si alti locuitori din Transilvani'a si Banatu se afla in grija nespusu de mare, cā nu cumva in acelu complotu alu nihilistilor se fia amestecat si vre-unul de ai loru, mai alesu dupa ce vinu mereu sciri despre arestare noue preste cei 20 prinsi in nōpte de ăntaiu. Dupa acea corespondentia scōtemu numai acestea.

Joanu Petrariu, nascutu din Rimnicul-Vâlcei dintr'o familia in care s'au mai alesu si alti misie, ajunsu professoru apoi si directoru in Bucuresci, casatorit u o nepota a d-lui Vas. Boierescu s'au alesu din elu unu hotiu de inferatu, unu adeveratu catilinariu; dara schimbăndu si numele si mai coperit de unii altii au totu scapatu, pāna ce insiela si pe ministrulu Joanu Brateanu, cā se'l puna in servituu. De aceea asasinulu si dice, cā n'au avutu nici o ura personala asupra d-lui Brateanu, dara cā sórtea l'a nimerit u elu cā se'l omore.

Unu altu complice fōrte periculosu alu asasinului a fostu unulu anume Patescu, despre care se scia, cā a fostu si acesta revisorul de scōle in se totu hotiu catilinariu si insieleritoru (Ce rusine, ce urgia pe scōle si pe ómenii scōleloru!)

Dintre persoanele arestate nume mai cunoscute sunt, redactorulu Grandea, cutiovachu de origine, omu fōrte fanaticu si plinu de ura infocata chiaru cātra multi din binefacatorii sei, advocatulu P. Borsiu, Titus Dunca (capitanu?) De curendu s'au mai arestatu diaconulu dela biseric'a s. Stefanu si doi studenti, éra femeia diaconului Cárlova fu pusa in libertate. Scirea cā si dōmn'a Flechtenmacher ar fi fostu arestata, nu se adeveresce. Se dice cā Patescu ar fi marturisit u totu, ar fi si numitu pe mai multi conspirati nihilisti. Despre principele Grigorie M. Sturdza (Muchlis pasia) candidatulu muscalescu la tronu nu se adeveresce cā s'ar fi datu ordinu de arestare asupra lui, ceea ce nici nu se pōte fara consintimentul senatului, dara a cerutu insusi Sturdza concediu cā se viie la se-nat. Se aude cā o spionă a lui, care fusese în vîra trecuta si in Ardealu, este cautata.

Nu e nici-o indoială, cā o parte a pressei a incuragiatiu indirecte nihilismulu si assassinatulu prin limbagiul seu passionat, respiratoriu de resbunare etc. etc.

*) Unguru din Transilvani'a, platit u fōrte bine, cā se omore pe Barbu Catargiu ministru-presedinte intre 1861 -2.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului”.

— Hunedoara, 10 Decembrie.*)

Unu actu, carele eu credu că merita o viua interessa si pe carele cu bunavointă onor. redactiuni, voiesc a'lu inregistrá in colónele pretiuilui diariu ce redigeti. — Actulu este unu clenodiu de valoare, din institutiunile nóstre eclesiastice, fundat pe autonomia hierarchica; este „sinodulu canonico de tómna,” care in acestu tractu, spre onórea siefului aceluiu fia disu, se tîne cu rigóre in tómna fia-carui anu. — In acestu tractu ppescu alu Elisabetopolei, sinódele inca ab antiquo au fostu misticte si ambulante — si acésta din motivulu bine cumanitu: că se védia si se se convinga membrii sinodali in faci'a locului despre tñut'a si starea reala, respective despre progresulu seu regresulu ce'lu face fia-care parochia; si apoi din esperientă ce se face, a ni scóte notiumi practice si folositórie pentru tractulu intregu.

Unu incidentu placutu, ba potu dice unu actu de bucuria ni-a causatu sinodulu defisptu si tñutu in 22/11 a. c. in comun'a Valdhidu. Am disu actu de bucuria, că-ci, de si in comun'a politica „Valdhidu,” carea altmentrea e declarata de comuna mare, $\frac{4}{5}$ parte din locitorii ei sunt sasi si numai restulu romani — si asia nici nu ne-amu imaginatu că se vedem in acea parochia ceva deosebitu; dara cu atâta ni-a fostu mai mare uimirea la audiul salvelorui descarcate, candu ne apropiam cu trasurile spre comuna, in capulu careia eramu asteptati de cătra bravul nostru preotu Teodoru Barza, de cătra comitetulu parochialu si tineretulu de ambe secsele, adunata sub standardulu loru nationalu. Din acestu locu dupa vorbirile de bineventare, punendu-se tineretulu in ordine si incepndu a intona imnulu „Ostile stau fața in fața” si altele, amu fostu concomitati pâna la locul destinat de a tñea siedint'a sinodale.

Dintre punctele desbatute voiu inregistrá numai doue:

I. Discussiunea despre possibl'a adjustare a scólerelor nóstre confessionali — cari singure sunt adeverate si fidele fice ale Sionului nostru. Dare-ar bunul Ddieu, că precum cu acésta ocasiune acestu sinodu a pledatu si s'a angajatu tare la mantinerea si salvarea onorei acestoru virgine, asia nici pe venitoriu se nu scadia in resolutiunea sa, cí se perseveredie pâna unde numai convenim cu legalitatea. — Éra punctul alu

II. Visitandu-se biserică locale, s'a aflatu in stare indestulatória; au atrasu inse atentiuinea toturora scaunele bisericice facute din venitul fondului „reuniunei femeilor din locu.” — Deçi folosindu-se presidiulu de oca-siune, a propusu că dupa exemplulu celor vediute se se adoperedie fratii preoti a infiatiá pretutindenea atari reunioni. S'au mai ventilatu si inca meritórie, si alte puncte despre avearea si curatel'a bisericeloru, pe cari pentru-cá se nu ocupu prea multu spatiu, le retacu.

Inchiaiu inse cu dorintă, că multele conclusiuni ce se enuntia pe tóte terenele activitatei nóstre sociali, religiose seu politice, se nu mai remana vorbe góle, ci se le vina odata si imperati'a loru, că se le vedem intrupate.

Imi mai restă a oftă, că spiritul acela plinu de caritate, prudentia, zelu si tactu ce caracterisédia pe M. O. d-nu Stefanu Campeanu vice-protopopulu acestui tractu, se ne mai conduca inca intru multi ani in congregatiunile nóstre, că asia „că nisce princi de curendu nascuti, se iubimu laptele celu cuventatoriu si fără de viclesiugu, că prin trensulu se crescemu spre mantuire.”

Totu despre acelui sinodu protopopescu ne veni dela on. domnu parochu Nicolae Maiorul o alta corespondentia cu data Vamesiu-Odrihei 17 Dec. n. De-cursulu sinodului se descrie si in acésta mai totu cum se vede acilea, cu adaosu inse, că on. d. popu in discursulu seu de deschidere a recomandat preotimeti si la tóta intelligentă romanésca sprijinirea caldurósa a literaturei nationale, a productelor ei si lectur'a de diarie romanesci.

Sciri diverse municipali.

Din comitatulu Hunedorei s'a latitu fain'a prin diariile magiare, că in fine dn. comite supremu (prefectu) Georgie Pogány se va retrage din funcțiunea sa, pe care o tñne de multi ani mai antaiu in comitatulu Albei, apoi in alu Hunedorei.

Totu asia se cam suna si despre baronulu D. Bánffy din comitatulu Doboca-Solnocu, carui „Ellenzék” din Clusiu ii inputa, ceea ce dice francesulu „Allure despotice”. Va fi ori nu asia cum scrie „Ellenzék”, noi scim numai ceea ce aflam din informatiunile venite de a dreptulu, că immens'a majoritate a locitorilor romani s'a saturat de multu si din totu sufletulu de parintesc'a administratiune si iubire a ilustrului prefectu.

Aici in Sibiu se tñu adunare municipale estraordinaria a comitatului, care fu una din cele mai interesante, nu numai pentru conflictele escate intre dn. prefectu si unii membrii ai opositiunei sasesci, ci si pentru dupa unu timpu mai lungu au participat astadata si membrii clubului municipal romanescu in modu activu asia, că propunerile au fostu adoptate de cătra majoritate si prefacute in conclusu. La ordinea dilei au fostu vreo 50 de obiecte, intre care si unele mai multu

*) Intardiatu, că si căteva altele, din caus'a marei inbuldieli a multor materii de interesu mai generale.

Red.

decătu curiose, de exemplu candu municipiul cetatiei Clusiu pretinde, că se proteste si acestu comitat in favórea lui Nic. Bartha, éra comit. Heves din Ungari'a cere, că se pretendem dela Europ'a restaurarea Poloniei. La propunerile romanilor motivate una prin dn. Nic. Christea, a dou'a prin dn. Vis. Romanu adunarea trecu preste ele puru si simplu la ordinea dilei. Audi colo, slavii politici din Ardealu se céra emanciparea Poloniei! Cérta vechia escata intre gubernu si municipiu din caus'a edificarei unui palatu municipal, se regulă totu la propunerea romanilor motivata prin dn. P. Cosma.

Bibliografie.

— „Florint'a”, epopea nationala in V cantece. Cânt. I si II. Precedate de „unu tractatu despre lirică romana poporala si classica,” de J. J. Bumbacu, profesorul ces. reg. in Cernauti. „Nistrul! Nistrul că se védă: că suntem: ce-am fostu odata!” „Mosi'a că n-o iubim si n'o damu, pân'ce traim!” (Din rug'a poporului romanu. Cernauti 1880. Cu tipariu lui J. Pirotowski (K. Lewicki).

„Apelul către cetitori.” Abonati! Onorate cetitoru! Cetindu acésta modesta incercare literara si placêndu'ti binevoiesc a te aboná la intregulu opu si indémna si pe altii, se imitedie. Pretiulu intregului opu este 2 fl. v. a. Abonamentulu se face directu la autoru in Cernauti.

— Calendariulu sateanulu romanu pe anulu ordinariu 1881. Urmatu de cartea III din „bibliotec'a sateanului romanu.” Redactoru-editoriu, Niculae F. Negruțiu. Gherla, imprimari'a „Georgiu Lazaru” 1881. Pretiulu 30 cr.

— Secretele aloru trei nopti seu trei morți VII. Romanu englesu dupa Frankenstein de Pamfilu J. Grapini. Editiunea „Amicului familiei.” Gherla, imprimari'a „Georgiu Lazaru.” 1880. Pretiulu 50 cr. v. a.

— Raportul anualu alu societatii academice socialu-literare „Roman'a juna” in Vien'a. Alu X-lea anu administrativu, dela 1 Octobre 1879 pâna in 30 Septembre 1880. Localitatatile societatii: I, Augustinerstrasse Nr. 2. Vien'a, proprietatea societatii. Tipografi'a Jean N. Vernay 1880.

Cu Nr. de astazi se tramite si Anuntiulu literariu alu Domnului Advocatu J. Popa privitorulu la fóia humoristica „Caliculu”.

Carti romanesci

care se afla la

W. Krafft in Sibiu.

Alecsandri V., Teatru 3 vol. leg. fl. 12.50, 4 vol. bros. fl. 10.—
— Poesii, 2 vol. leg. fl. 7.50, 2 " " 5.—
— Prosa, 1 vol. leg. fl. 5.—, 1 " " 4.—
Bolintineanu D. Poesii 2 vol. leg. fl. 7.50, 2 " " 6.—
Negruțiu C., Scriserile. 3 vol. leg. fl. 10.—, 3 " " 7.50
Seri'a intréga a classicilor roman, coprindindu operile complete ale lui V. Alexandri, Constantin Negruțiu si poesile lui Dim. Bolintineanu in 12 vol. brosiate 25 fl. v. a., éra legatu frumosu in 11 volume 32 fl. 50 cr.

Acaftistu prea santei nascatorie de Dumnedieu si alte
Rugaciuni, tiparit cu litere,
legatu finu in piele negra si auritu 1.80
legatu finu in piele de chagrin si auritu 2.25
" " " " barsionu si auritu 4.30

Album macedo-romanu editiunea de lux bros. fl. 10.—
editiunea simple 4.—

Alexandrescu G. M., Meditatii, Elegii, Epistole, Satire si Fabule 6.—

Alexi Th., Ai carte, si parte. Romanu umoristicu 7.00

— Ciarda alba, Narratiune poetica in 5 canturi 20.—

Aricescu C. D., Flori dela Tusnadu, Poesii 40.—

— Istori'a revoluționii romane dela 1821. Cu portretul lui Tudor Vladimirescu si cu 2 facsimile 2.—

— Acte justificative la istoria revoluționii romane dela 1821 1.50

Balcescu N., Istori'a Romanilor subt Mihaiu Vodă Vítézulu 2.—

— Cantarea Romaniei 25.—

Bancilla P., Colindele Craciunului si ale Pascelor 25.—

Baritín G., Dictionarul ungur.-roman. leg. fl. 3.50, 3.—

Boiu Z., Sunete si resunete. Cercari poetice 60.—

Boliacu C., Colectiune de Poesii vechi si noui 1.25

Bolintineanu D., Trajanid'a, Poema epica nationala 1.25

— Viatia lui Vlad Tiepescu Voda si Mircea Voda 50.—

— Viatia si faptele lui Mihaiu Vítézulu 50.—

— Viatia si faptele lui Stefanu Voda celu mare 50.—

Cantec de Irodi la nascerea Domnului 20.—

Cernatescu P. J., Compendiu de Istoria generale pentru invetimentiul secundaru 3.50

Cinci-dieci de istor. morale. Cu 6 chipuri colorate. frum. leg. fl. 60.—

Comisia D., Pomaritulu 1.—

Corneille, Horatiu, traged. in 5 acte. Traductiune de G. Sionu 1.—

Cornescu G., La arme Romane, melodrama in 1 actu 30.—

Corsarulu, Romanu ilustratu, tradus de C. Jenibace, 250 pag. 2.70

Cretianu G., Patrie si Libertate, poesii vechi si noue 2.50

Culegere de istorioare morale 40.—

Densusianu Ar., Negriad'a. Epopoeia nationala. Partea a treia in 6 canturi 2.—

Dictionarul etimologic romanico-latinu, alu societatii academice elaboratu că proiectu, tiparit desu pe 184 $\frac{1}{2}$ de côle si Glossariulu, de cuvinte straine său considerate că straine, strucurate in limba nostra, că parte integranta a Dictionariului, tiparit pe 37 de côle, legatu in 3 parti fl. 19.— 16.—

Dorulu Romanului. Culegere de canturi cele mai noue. Ilustratu cu 12 gravuri xylografice 60.—

Euripide, Ifigenia in Aulida, Tragedie in 5 acte; tradusa in versuri de Petru Dulfu 40.—

Evreica (La Juive) Opera in 5 acte, textu de D. Scribe	bros. fl. — 75
Felicitatiuni pentru anul nou si pentru diu'a numelui	25
Florescu C., Limba florilor de amor si amititia. Cadou pentru toaleta, dedicatu junilor si junelor. Frumosu legatu si auritu 50 cr., cartonatu 30 cr.	20
Fotino Dionisiu, Istoria generala a Daciei sau a Transilvaniei, Tierei muntenesci si a Moldovei. Traducere de George Sionu. 3 parti	7.50
Fundescu Ioanu C., Literatură populară. Basme, Oratii, Pacalituri si Ghicitori. Cu o introducere despre literatura populară de B. P. Hajdeu	1.—
Gănescu J., Poesii	1.20
Genovea său învingerea nevinovătiei. O istorie memorabilă si indurătoare. Cu 6 chipuri	60
Ghica J., Convorbiri economice 2 vol.	5.—
Goldsmith O., Vicariu dela Wakefield	50
Grandea G. H., Patimile junelui Werther dupa Göthe	1.—
Grube A. W., Biografii romane, de N. Petra-Petrescu	50
Hahn E., Contessa falsa, Novela tradusa de B. V. Vermont	25
Hajdeu B. P., Istoria critica a Romanilor vol. I	1.—
— Rasvanu si Vidra. Poema dramatică in 5 cantri	10.—
Hauf W., Othelo. Novela tradusa din limb'a germana	40
Hintiescu J. C., Bucatarés'sa nationala, carte de bucate	45
— Proverbele Romanilor	3.—
Lamartine A., Regina, Novela traduse de dñ'a Zoe Tesio Legendele si Basmele Romanilor, ghicitori si proverbi cu o introducere de B. P. Hajdeu	60
Parteia I	1.—
Maiorescu T., Critice in contra directiei de astazi, in cultura romana. Despre scriere. Limba romana in jurnale din Austri'a. Observari polemice	2.50
Melidonu Georgiu Radu, Istoria natională pentru popor, sau nemul, sapa, arma, casa si mintea Romanilor prin tóte timpurile si locuri	50
Minunile Cocsariloru, continudu unu siru de diferite si minunate coscuri petrecute in mai multe orasie mari	50
Minunile sfantului Sisoe	40
Mireasa mormentorul seu logoditii fara voin, cu ilustr. Missailu G., Epoc'a lui Vasile Lupulu si Matheu Bassarabu	25
Odobescu A. J., Motii si Curcanii	1.—
— Istoria Archeologiei (opu premiatu de societatea academică cu premiul Nasturelu), 1 volumu in 8-o Bucuresci, 1877	4.—
— Pseudo-chinegeticosu. Epistola scrisa cu gandul se fia prevenirea la cartea „Manualul venatorului”	2.—
Ostenu Romanu, Colectiune de canteci ale resbelului roman-ro-maro-turco 1877-78	25
Petru-Petrescu, Nepotului caunciu. Comedia in trei acte, tradusa dupa Schiller	25
Poenariu P., George Lazaru si scol'a romana, cu portretu Popescu N. D., Istori'a resbelului rom.-russ.-ture. 1875-1878. Partea I pâna la 30 Augustu 1877. Partea II pâna la finele resbelului. Cá premiu că unu tablou. Pretiulu incl. tramezarea francă (sub legatura) facare parti	1.40
— Prisonierul rom. dela Plevna, novela contemporane. Cá premiu unu tablou. Pretiulu incl. tramezit. francata	1.40

— Pana acumu au esitù 6 tabouri, si anume Luarea Plevnei, Caderea Plevnei, Luarea Rahovei, Luptele dela Opanesu si Smardanu si T